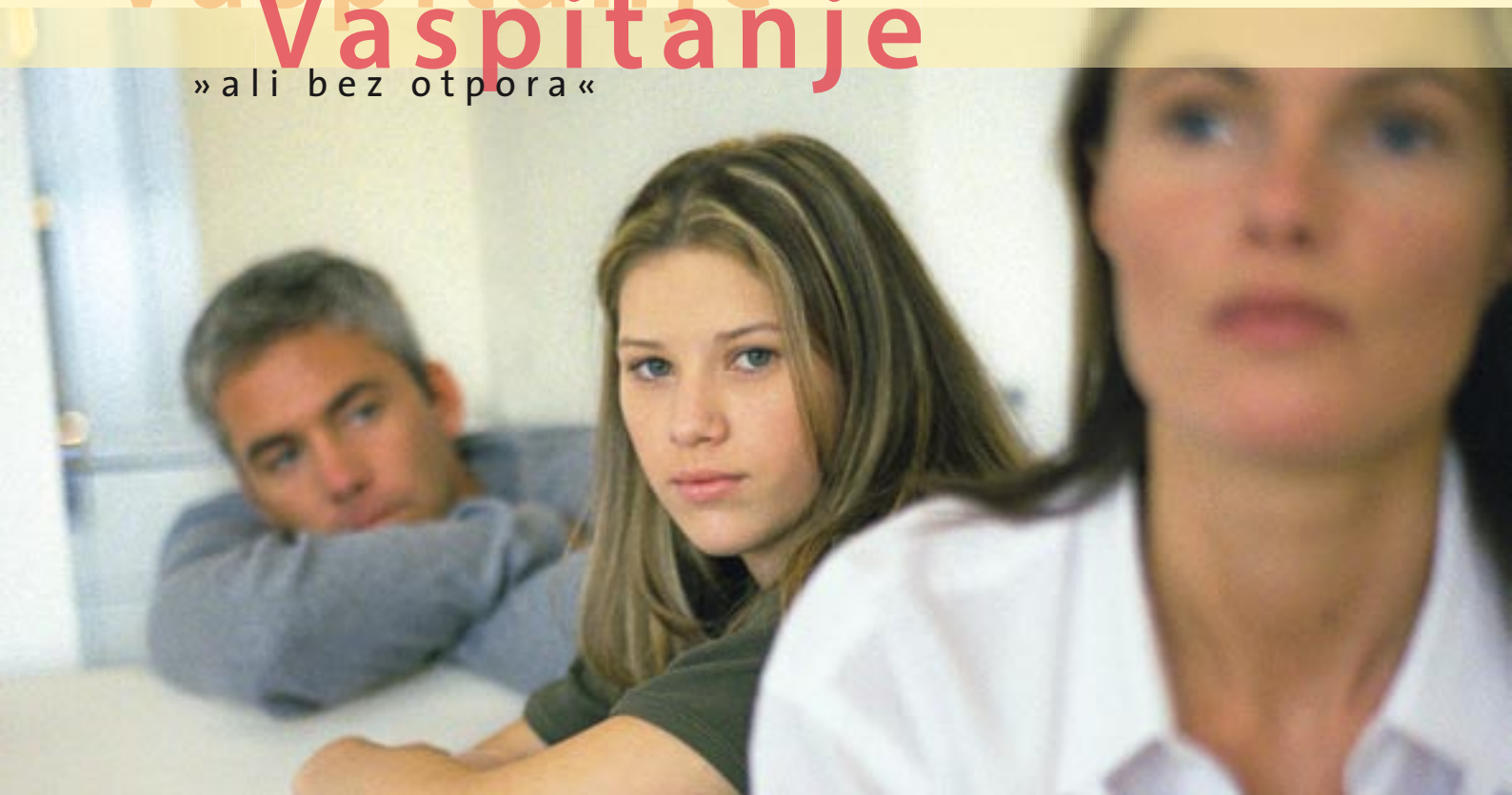

Vaspitanie Vaspitanje

»ali bez otpora«

Roditelji koji su naklonjeni svojoj djeci, ali pri tom i zahtjevni, uspješni su u vaspitanju djece zato što ...

- se ne boje konflikata
- provode dosta vremena zajedno sa svojom djecom
- postavljaju konkretne zahtjeve i daju jasne naredbe
- oni određuju pravila i dosljedni su u sprovođenju posljedica koje slijede
- stimuliraju pozitivno ponašanje služeći se pohvalama i nagradama
- su svjesni da sami svojoj djeci predstavljaju uzor
- su u stanju da pokažu ljudsku toplinu i naklonost
- neće razmaziti svoju djecu ni materijalno a ni osjećanjima
- su spremniji na dogovore sa djecom što su djeca starija
- posjeduju veličinu da odstupe od nekog principa ako postoji neko drugi bolji
- se ne vode osjećajem da je neophodno da budu perfekcionista

Naučno je dokazano da djeca ovakvih roditelja (responsive and demanding), za razliku od djece čiji su roditelji nemarni, autoritativni ili popustljivi, pokazuju bolji uspjeh u školi, radije idu u školu i čine znatno manje prestupa. Steinberg, L. i drugi autori; Over-time Changes in Adjustment and Competence among Adolescents from Authoritative, Authoritarian, Indulgent and Neglectful Families; Child Development 65, br.3; 1994.)

Mi vam pružamo podršku ...

- ako imate problema u vezi sa disciplinom
- ako se vaše dijete upadljivo ponaša u društvu
- ako imate opštih pitanja vezanih za vaspitanje
- u teškim porodičnim situacijama
- pri finansijskim teškoćama
- ako ste u sukobu sa školom
- u vezi sa kompletnom školskom problematikom
- ako ste u potrazi za određenim savjetovalištim i stručnim službama
- u kontaktima sa vlastima

Kontakt-adresa:

Školska zdravstvena služba
Socijalni rad u primarnim školama
Bahnhofplatz 7
9001 St.Gallen
telefon 071 224 54 36
telefaks 071 224 51 40
e-pošta: schulsozialarbeit.ps@stadt.sg.ch

© 2006 Schulgesundheitsdienst Schulsozialarbeit Primarstufe der Stadt St.Gallen
Ova uputstvo sadrži citate koji su preuzeti iz brošure „Vaspitanje“, koju je izdala Služba za školsku psihologiju za kanton St.Gallen (Pravila vaspitanja), i sa internet-stranice www.familienhandbuch.de (bestimmt auftretende Eltern) kao i sugestije iz predavanja Pedagoška psihologija (Prava i obaveze roditelja), Hofer, M., Mannheim.
Prevod: Ovu publikaciju možete naći u PDF-formatu na internet-stranici www.schulsozialarbeit.stadt.sg.ch i to na sljedećim jezicima: albanskom, srpskom/hrvatskom/bosanskom, turskom, tamilskom, španskom, engleskom i njemačkom

Ostale informacije i savjetovališta

Socijalni rad u višim razredima osnovne škole:
kontakt-osobe nalaze se u svim školama za više razrede osnovnog obrazovanja grada St.Gallen-a
e-pošta: schulsozialarbeit.os@stadt.sg.ch

www.sanktgallernetz.ch

Ovdje možete naći sljedeće informacije:

- organizacije za samopomoć i druge organizacije
- grupe za zajedničko puzanje i igranje djece
- grupe za majku i dijete (MuKi)
- jaslice i porodice koje čuvaju djecu
- sportska, kulturna i druga udruženja

Informacije o produženom boravku:

Školska služba grada St.Gallen-a
Familienergänzende Betreuung
Neugasse 25
9004 St.Gallen
Telefon 071 224 51 17
Telefax 071 224 54 88
betreuung@stadt.sg.ch

Služba za školsku psihologiju

u gradu St.Gallen-u
Bahnhofplatz 7
9001 St.Gallen
telefon 071 224 54 39
telefaks 071 224 51 40
schulpsychologie@stadt.sg.ch
www.stadt.sg.ch

Orijentacija

... u vremenu bez orijentacije

► Dnevni raspored

Isplanirajte dnevne aktivnosti. Veoma je važno da članovi porodice obroke uzimaju zajedno.

► Spavanje

Dok idu u primarnu školu, djeca treba da spavaju najmanje 8-10 sati. Djeca iz nižih razreda idu na spavanje najkasnije u 20 sati, a djeca od 4.-6. razreda najkasnije u 21 sat. Odvojite vremena za rituale koji treba djetetu da pređu u naviku, npr. oblačenje pidžame, pranje zuba, priča za laku noć, poljubac za laku noć, gašenje svjetla.

► Domaća zadaća

Nemojte vi da rješavate domaće zadatke umjesto svog djeteta, nego mu obezbijedite mjesto za rad, gdje ima dovoljno svjetla i gdje ga niko neće ometati. Kontrolišite, sa vremena na vrijeme, da li dijete radi i da li uredno rješava domaće zadatke. Šaljite dijete u školu čak i ako mu nedostaje sveske ili knjige i pomažite mu samo tako što ćete odgovarati na pitanja. Dopunske vježbe su doduše korisne, ali se o tome treba dogovoriti sa nastavnikom. Vrijeme za izradu domaćih zadataka ne treba da bude neograničeno. Najprikladnije je od ½ do 1½ sata dnevno, u zavisnosti od uzrasta. Nakon završetka nastave preporučuje se sljedeći redoslijed: pustite dijete da vam priča, zainteresujte se i postavljajte pitanja – popodnevna užina – izrada domaćih zadataka – slobodne aktivnosti.

► Staranje, vrijeme

Djecu nije moguće vaspitati, a da se u to ne uloži vrijeme. To znači da čovjek mora s njima da razgovara, da zajednički nešto preduzima i da se igra. Onaj ko u svoje dijete uloži premalo vremena, taj nedostatak ne može kompenzirati niti ispunjavanjem svih želja a niti poklonima. Obratite pažnju gdje i s kim vaše dijete provodi svoje slobodno vrijeme i dogovorite se s njim do kada najkasnije mora da bude u kući.

▶ **Pravila, dogovori**

Bez obavezujućih pravila (uputstava) na koja se mogu osloniti, djeca često postaju nesigurna, mogu razviti strahove ili postati provokativna ili nasilna. Kada se kaže Ne onda to JESTE i OSTAJE NE! Zbog toga prvo razmislite da li želite da kažete NE i ne prijetite nikada posljedicama koje ne možete ili ne želite da provedete u djelo. Pružite podršku svom partneru u procesu vaspitanja. Djeca vrlo rado iskorištavaju neslaganje. Uvedite zaduženja u porodici i u domaćinstvu i zahtijevajte od djece da i oni svakodnevno pomažu.

▶ **Organizacija slobodnog vremena**

Vaše dijete treba da ima neki hobi i da svoje slobodno vrijeme provodi sa odabranim drugovima. Muzika, sport, učešće u radu omladinskih klubova, bavljenje ručnim radom i slično, predstavljaju dobre aktivnosti u slobodnom vremenu.

▶ **Izlasci**

Djeca ispod 12 godina treba odobravati izlazak samo u izuzetnim prilikama. Za djecu od 12 do 14 godina nema izlazaka radnim danima, ali zato za vikend do 21 sat. Sa omladinom se treba dogovoriti oko izlazaka! (u toku sedmice rjeđi izlasci; za vikend do 22 sata; jednom mjesečno može i kasnije). Vrijedi samo ono što ste se vi dogovorili sa djetetom, a ne ono što dijete priča kako je u drugim porodicama.

▶ **Televizija, kompjuter, mobilni telefon**

Uloga televizora nije da bude bebi-siter! Uostalom, jezik se ne može naučiti uz televizor. Djeca smiju da provedu pred ekranom najviše 1 sat dnevno (uključujući PC-igrice, Nintendo, igrice na mobilnom telefonu itd.). Dozvolite im da gledaju samo određene emisije. Ne dozvolite nekontrolisano gledanja video-filmova kao ni nekontrolisani pristup internetu. Djeci, u principu, nije potreban mobilni telefon, a ako ga već imaju, onda samo sa karticom na punjenje (Prepaidkarte).

▶ **Ishrana**

Vašem djetetu su potrebni dobar doručak, zdrav ručak i večera kao i jutarnja i popodnevna užina. Slatkiše i zaslađene napitke treba izbjegavati. Maloj djeci ne dajite puno voćnih sokova (zubi!). Alkohol u bilo kojem obliku apsolutno je zabranjen za djecu. Sprovedite svoju volju ako vaše dijete postane izbirljivo u jelu i počne da izvoljeva. Ograničite obroke i motrite da li jede krišom između obroka.

▶ **Kretanje**

Tjelesna aktivnost pospješuje mentalnu sposobnost, a i zdrava je. Kretanje u znatnoj mjeri doprinosi da čovjek ne postane gojazan.

▶ **«Roba poznatih marki» i drugi pritisci**

Vaše dijete ne mora da ima sve što imaju druga djeca i ne mora da nosi iste marke kao i oni. Kopiranje drugih ni u kom slučaju ne jača ličnost, nego se samo svodi na spoljašnji izgled i materijalizam.

▶ **Džeparac**

Djeci, ustvari, džeparac i ne treba, pošto uvijek postoji opasnost da time samo kupuju nepotrebne stvari. S druge strane, upravo uz džeparac treba da uče kako da se ophode s novcem i kako da štede. Kao orijentacija: od 1-3. razreda maksimalno Fr. 2.- sedmično; od 4-6. razreda maksimalno Fr. 5.-; od 6-9. razreda veći iznos, u zavisnosti od obaveza koje su vezane za to.

▶ **Red, pouzdanost**

Red predstavlja pola života. Red i disciplina su važni, takođe i naročito za učenje u školi.

▶ **Nasilje**

Nikada ne ponižavajte djecu. Ne dozvolite da upadnete u «zamku» tako što ćete svojim postupcima kod djeteta pojačati osjećaj da je ono u pravu, što onda neizbježno dovodi do disciplinskih prekršaja. Očekujte da će vaše dijete upoznati i druga sredstva za raspravljanje, ako mu to pokažete svojim primjerom. Ako ipak izgubite strpljenje: Molimo vas, prvo razmislite pa tek onda djelujte.

▶ **Saradnja roditelja sa školom**

Preuzmite saodgovornost kako za ponašanje, tako i za uspjeh vašeg sina/kćerke u školi. Kaznite ga/je i vi zbog lošeg ponašanja u školi. Kad dijete počne da se ljuti na nastavnike ili kolege, pitajte ga: „a šta si ti uradio/la..?“. Jačajte na taj način ličnu odgovornost djeteta.

▶ **Pretjerana briga, razmaženost**

Vaše dijete nije vaš partner. Vi ste šef. Ako se čvrsto vežete za svoje dijete, spriječit ćete ga da na zdrav način razvija svoje samopouzdanje, samostalnost i samoeфикаsnost.

▶ **Vrijednosti, norme**

Pobrinite se da vaše dijete poštuje sva pravila koja važe u društvu. Objasnite mu takođe šta je za vas od posebne važnosti: da je čovjek pristojan, uvažava druge, ne primjenjuje silu, prilagođen u društvu, tolerantan, poštuje tuđe vlasništvo, da je pošten, ne pije alkohol, ne puši, ne uzima droge, ne bavi se kriminalom, da je skroman.